

D ů v o d y:

Podle §u 1425 obč. zák. nastávají zákonné účinky složení dluhu na soudě zpravením věřitele o něm (arg. slova: wenn sie rechtmässig geschehen und dem Gläubiger bekannt gemacht worden ist). Částka 22.000 Kč složena byla na soudě dne 25. února 1922, finanční prokuratura zažádala o vrácení 5.580 Kč 31 h podáním, došlým na soud 25. března 1922. O složení měly býti strany, t. j. firmy Václav Z. a firma I. vyrozuměny usnesením ze dne 25. března 1922, jež však podle spisů nebylo vůbec vypraveno. I v opačném případě mohlo usnesení to stranám býti doručeno teprve po 25. březnu 1922, a nenastaly tudíž tohoto dne ještě účinky složení. Finanční prokuratura byla proto oprávněna v zastoupení státního úřadu, peníze ty na soudě složivšího, zažádati o vrácení částky shora uvedené.

Čís. 2293.

Soudu nelze rozhodovati o otázce, zda jde o cestu veřejnou, a to ani jako o otázce předběžné. Vydržena-li služebnost občany, nelze na jednotlivé z nich nastupovati žalobou zápůrcí.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, R I 16/23.)

Žalobu, již domáhali se žalobci uznání, že žalovaní nejsou oprávněni jezdit po jich pozemku a že jsou povinni každého výkonu jízdy se zdržeti, procesní soud první stolice zamítl, zjistiv, že po pozemku žalobcu chodili a jezdili obyvatelé obcí B. a K. již po více než 40 let, a dospěv pak k názoru, že cesta slouží užívání obecnému, na němž jsou účastněni i žalovaní, a že, pokud toto obecné užívání není odstraněno, nemohou žalobci proti žalovaným dle §§ 372, 525 obč. zák. uplatňovati neobmezenost vlastnického práva. O d v o l a c í s o u d zrušil rozsudek prvního soudu a vrátil mu věc, by o ní, vyčkaje pravomoci, dále pojednal a ji znovu rozhodl. D ů v o d y: Nepřípustnost pořadu práva řídí se především udáním žaloby. Žaloba domáhá se výroku, že žalovaným nepřísluší právo jezdit po pozemku strany žalující. Jde tudíž o poměr čistě soukromoprávní, jehož řešení soudům odejmuto není (§ 1 j. n.). Namítaly-li žalované strany, že jde o cestu veřejnou, musil se první soudce otázkou tou zabývati a řešil-li první soudce otázku v tom směru, že jde skutečně o cestu veřejnou, šlo by nejvýše o nesprávné právní posouzení věci, čímž zabývati se dlužno v zasedání veřejném. Posuzuje řešenou otázku z tohoto hlediska, je soud odvolací ovšem názoru a dává v tom odvolatelům za pravdu, že soudu nelze rozhodovati o otázce veřejnosti cesty, t. j. má-li cesta po pozemku žalobců povahu cesty veřejné, ani jako o otázce předběžné, neboť otázku tuto mohou rozhodnouti jen úřady správní, do jejichž výhradné kompetence rozhodnutí takové náleží (sr. rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 23. listopadu 1915 č. j. Rv VI-212/15), uveřejněné ve zprávách Právnické Jednoty Moravské z roku 1916 strana 221). Jestliže tedy první soud v důvodech svého rozsudku prohlašuje, že zjištěným jím výkonem

chůze a jízdy vozem nabyla sporná část pozemku povahu cesty veřejné, dlužno v tom spatřovati nesprávné právní posouzení, ježto první soudce vycházel tu z mylného právního názoru, že tuto otázku jest oprávněn řešiti. Zmatečnost však v tom spatřovati nelze proto, poněvadž své mínění projevil pouze v důvodech, rozhodnutí však žádného neučinil. Pouze tehdy, bylo-li nalezeno o věci na pořad práva nenáležící, t. j. učiněn o tom výrok (enunciát), jest tu zmatek podle §u 477 čís. 6 c. ř. s. Předpokladu toho zde však není. Ve sporu šlo v podstatě o rozhodnutí otázky, zda je vlastnictví žalobců k pozemku neobmezeno, jak oni tvrdí, či omezeno, jak namítali žalovaní. Námitka žalovaných zněla ovšem v prvé řadě v ten smysl, že cesta po pozemku je veřejná, ježto se po cestě jezdilo a jezdí veřejně. V tomto přednesu žalované strany dlužno však shledávati také námitku, že cesty bylo používáno domácími lidmi obce K. i jinými cizími osobami přespolečnými a že se tak dalo nikoliv s úmyslem, aby osoby ty nabyly nějakého práva soukromého (služebnosti), nýbrž v přesvědčení, že výkon chůze a jízdy děje se v úmyslu, by se dál za a pro obec. Kdyby to bylo prokázáno, a kdyby bylo dále zjištěno, že se tak skutečně dělo nepřetržitě po dobu vydržecí, byla by obec K. nabyta služebnosti chůze a jízdy po pozemku žalobců a to nikoli pro své účely soukromoprávní, nýbrž veřejnoprávní. Po názoru soudu odvolacího může totiž obec takovýmto způsobem řečené služebnosti nabýti. Jsouc osobou právnickou může nabývati práv svými zákonnými zástupci a ovšem i držby. Při držbě jako faktickém stavu není však nabytí její zákonnými zástupci obce jediným a výhradním způsobem, nýbrž podle povahy věci dlužno tu připustiti i možnost, aby také veškerenstvo osob obec tvořících svými činy nabylo držby zase ve prospěch veškerenstva, t. j. souhrnu osob obec tvořícího. Při tom není ovšem třeba, aby všichni občané obce držbu vykonávali, nýbrž postačí, by to byl takový počet, byť i číselně nezjistitelný, z něhož by se dalo usouditi na to, že může býti pokládán za dostatečný, aby představoval obec. Je-li podle řečeného možno, by obec nabyta držby služebnosti chůze a cesty po pozemku, jest zajisté také možno, aby ji vydržela. K nabytí držby jest zapotřebí dvou náležitostí: moci a úmyslu. Že tu byla tato moc, soudce zjistil, neboť, že se po pozemku takřka od nepaměti bez překážky veřejně jezdilo, má bezvadně prokázaným. Náležitostí druhou se však neobíral a nezjistil, zda výkon chůze a jízdy dál se také v úmyslu, vykonávati chůzi a jízdu ve prospěch obce, t. j. po cestě jako obecní, která by sloužila veřejným účelům komunikačním.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Obě strany vytýkají napadenému usnesení odvolacího soudu nesprávné právní posouzení. Z přednesu žalovaných, že sporné cesty užívali jen jako každý jiný příslušník obce, a ze skutkových zjištění prvního soudu, že cesty po pozemku žalobců bylo používáno obyvatelstvem jak obce B. tak i obce K. po dobu delší 30 ano i 30 let k chůzi a jízdě vozy a že každý jezdil po ní dle svých hospodářských a jiných potřeb, ježto cesta bývala jediným spojením obce B. s obcí K. — dospěl odvolací

soud souhlasně se soudem první stolice k závěru, že sporná cesta sloužila obecnému užívání všech příslušníků obou řečených obcí a že z tohoto obecného užívání cesty také žalovaní odvozují právo jízdy, třebaže je nejasně ve sporu vyjádřili, užívající výrazu »veřejnosti cesty« místo správnějšího výrazu »obecného užívání cesty k veřejné obecní komunikaci příslušníky obce,« o němž právě důkazy nabídli. Než řízení první stolice právě v tomto směru jest neúplným, nevysvětlujíc náležitě obrany žalovaných pokud se týče povahy sporné cesty, zejména nebylo náležitě vysvětleno a provedenými průvody zjištěno, zda spornou služebnost po pozemku žalobců vykonávali příslušníci obce B. a s nimi i žalovaní, v přesvědčení, že tím vykonávají jen právo pro obec samu a zda obec B., jejímiž členy žalovaní jsou, dala nějakým zevním projevem na jevo souhlas k nabytí služebnosti. Vždyť by tu šlo o nabytí služebnosti pro obec vydržením, a to zástupci t. j. příslušníky obce B. a tu požaduje zákon po stránce subjektivní jednak vůli zástupce, t. j. zde příslušníků obce a tedy i žalovaných, vykonávati obsah služebnosti pro zastoupeného, t. j. pro obec, jednak držitelskou vůli zastoupeného, zde obce, by její členové vykonávali služebnost jako právo její a pro ni. Bude také uvážiti, zda mohli žalovaní, když vykonávali služebnost s přesvědčením, že je to právo obci B. příslušející, míti zároveň i vůli, služebnost tuto vlastním jménem a pro sebe vykonávati a ji pro své pozemky jako panující vydržeti, a zda jedna vůle druhou vylučuje. Jest tedy přisvědčiti jak hledisku odvolacího soudu, z něhož sporný právní poměr posuzuje, a zdurazniti, že soudem vůbec nelze řešiti otázku, zda sporná cesta v tomto případě obecným užíváním po dlouhou řadu let nabyla povahy cesty veřejné, o níž rozhodovati přísluší výlučně jen úřadům správním, tak i jeho názoru, že řízení první stolice vykazuje podstatné vady, jež zabránily důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře a že skutkové okolnosti, pro spor rozhodné, nebyly na přetřes vzaty.

Čís. 2294.

Kandidátům advokacie nelze započítati do advokátní praxe vojenskou službu, již konali p ř e d dokončením studií.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, R I 94/23.)

Posluchač práv konal po více let službu vojenskou až do 16. prosince 1918. Dne 20. července 1918 obdržel absolutorium, dne 21. listopadu 1918 podrobil se s úspěchem poslední státní zkoušce a dne 9. ledna 1919 byl povýšen na doktora práv. Od 23. ledna 1919 do 31. srpna 1919 konal soudní praxi dle Šu 2 adv. řádu a dne 1. září 1919 vstoupil jako kandidát advokacie do kanceláře advokátní. Hodlaje se v druhé polovici června 1922 přihlásiti ke zkoušce advokátní, předložil usnesení výboru adv. komory ze dne 15. června 1920, v němž tento, vyžádav si absolutorium, potvrzuje, že se mu do zákonné praxe jako kandidáta advokacie započítává doba od 20. července 1916 do 16. prosince 1918. Na to podal, vykonav s úspěchem zkoušku advokátní, dne